

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

10 Vtrum abstracta Metaphysica generum, & specierum, & differentiarum
possint inter se prædicari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

est in vna specie, sit separabile in re à differentia alterius speciei, nullum argumentum est quod in vna & eadem specie genus & differentia distinguantur, quia genus prout in re est in vna specie, & in altera, non est realiter vnū & idem, sed ratione & abstractione tantum: solum ergo includitur distinctio rationis, cuius in re ipsa est aliquod fundamentum, nimirum similitudo aliqua diuersarum naturarum incompleta, & imperfecta, quæ esse potest in re absq; actuali distinctione, vt declaratum est. Illa vero locutio quod differentia contrahit genus, vel actualit illud, dicit ordinem ad conceptus nostros, & ideo sufficit distinctio rationis ad illius veritatem, & proprietatem.

XXVI. Quartum argumentum tangit difficultatem quæ sequentem postulat sectionem: cætera verò argumenta, quæ afferebantur ad ostendendam distinctionem ex natura rei inter genus & speciem, inter se & differentiam ac speciem inter se, cum supponant distinctionem ex natura rei inter genus, & differentiam inter se, facile habent ex dictis solutionem. Vnde ad primum respondetur genus & differentiam non comparari ad speciem, vt partes ex natura rei distinctas, sed solum ratione. Et hoc satis esse, vt genus, vel differentia cum præcisione sumpta non possint prædicari de specie, vt declaratum est. Ad primam confirmationem etiā patet solutio ex dictis: nam, licet in homine animal sit idem cū homine, & in equo sit idem cū equo, non sequitur hominē & equum esse idē inter se, quia non sunt realiter vnum animal, sed solum habent similitudinem in esse animalis; ratione cuius in vno animalis conceptu conueniunt, & hoc satis est vt animal sit vniuocum, & secundum eandem rationem conceptū de vtroq; dicatur, quamuis secundum rem aliam essentiam realem habet animal in homine, quam in equo, & è contrario. Ad vltimam confirmationem negatur assumptum: nihil enim repugnat, vt sæpe etiam est ostensum, rem omnino eandem, & sine vlla distinctione, quæ ex natura rei in ipsa sit, fundare similitudinem & differentiam ad aliam: quia possunt imperfecte & secundum quid tantum assimilari, simpliciter tamen differre.

SECTIO X.

Vtrum abstracta Metaphysica generum, & specierum, & differentiarum vere possint inter se prædicari.

I. **A**bstracta Metaphysica voco ea, quæ à conceptibus Metaphysicis abstrahuntur, vt animalitas, rationalitas, & similes: voco autem illa abstracta Metaphysica, vt illa distinguam à physicis, vt sunt albedo, color, &c. inter quæ non est dubiū, quin possint verè & propriè prædicationes fieri; vt albedo est color, & similes. De prioribus ergo terminis, & propositionibus, quæ ex illis conficiuntur, vt animalitas est rationalitas, & similibus. Scot. in d. 2. q. 7. & d. 5. q. 1. & in prædicab. q. 16. sentit falsas esse propter distinctionem extremorum formalem, & ex natura rei. Soto vero in quæst. 3. vniuersal. art. 2. dicit Scotum in hoc differre ab omnibus realibus; vnde contrarium ipse opinatur ex opposito fundamento, scilicet, quia sola distinctio rationis non sufficit ad falsitatem propositionis.

II. Sed non solum Scotus, verum etiam alij authores censent illas locutiones esse negandas, non ob distinctionem ex natura rei, sed ob modum significandi, qui adiuncta distinctione rationis, sufficit efficere falsam propositionem, quando vna ratio formalis præcise concepta prædicatur de altera ratione distincta, similiter præcise concepta, quod in illis locutionibus fit. Quia termini abstracti significant rationes formales præcise, vnde cum vna de altera prædica-

tur, significatur, quod vna sit altera, non tantum secundum rem, sed etiam secundum præcisionem mentis & secundum rationem, quod falsum est, & hoc modo tenet hanc sententiam Niphus lib. 3. Metaph. disp. 2. & Caiet. de ente & essentia. cap. 4. & significat D. Thom. ibidem c. 3. & 4. & confirmari potest, quia hæc abstracta significant naturam per modum partis: sed vna pars non potest vere prædicari de alia nec de toto: vnde dici communiter solet, etiam genus ipsum, v. g. animal si præcise sumeretur per modum partis, non posse vere prædicari de specie, solumque vere prædicari, quatenus confuse saltem significat totum, quod est in specie: vel quia adæquate significat id quod habet talem naturam, quod est ipsum totum: ergo multo minus possunt verificari propositiones illæ in abstracto sumptæ.

Quod si obicias, si in abstractis accidentium possunt fieri prædicationes huiusmodi, cur non in abstractis substantiarum? Respondetur ex Scoto, quia hæc abstracta sunt vltima abstractione, id est tali abstractione vt vltius abstrahi non possint, seu in alia magis abstracta resolui: accidentia vero quæ in abstracto significantur iuxta cōmunem vsum, & in quibus dicimus posse fieri illas prædicationes, non sunt abstracta vltima abstractione, possent enim vltius resolui seu abstrahi, vt si ab albedine abstrahatur albedineitas, à colore coloreitas: tunc enim in his abstractis, etiam non possunt fieri prædictæ prædicationes: militat enim eadem causa. Proprius vero ac formaliter dicitur eandem esse rationem substantiarum & accidentium, si abstractio sit eisdem rationis, scilicet, aut Physica aut Metaphysica, inter has vero esse diuersam rationem. Nam per abstractionem physicā, scilicet albedinis à subiecto non abstrahitur essentia ab ipsa re (vt sic dicam) quam constituit: sed abstrahitur forma à subiecto: & ideo ex vltima abstractionis solū tollitur prædicatō vniuersalis per modum proprii, vel accidentis, quia vt sic non potest talis forma de subiecto suo prædicari, nec de composito, quia ad hoc comparatur tanquam pars: ad illud vero vt res ab eo distincta, & non significatur vt in eo existens, sed vt per se stans. Deniq; vt sic non significat vilo modo habentē formam, nec supponit pro illo, sed solum pro ipsa forma, quam significat. Et simile huius in substantiis erit, si formam à composito abstrahamus, & abstracte significemus, vt animā ab animato, &c. sic enim non poterit abstractum de concreto prædicari: inter abstracta vero poterūt fieri prædicationes superiorū de inferioribus: nam anima recte de tali anima prædicatur. Per aliam vero abstractionem Metaphysicā abstrahitur essentia ab entitate, quam constituit, & formaliter concipitur ac significatur, vt cum dicitur albedineitas, & ideo in his abstractis non possunt fieri veræ prædicationes quando rationes conceptæ distinctæ sunt saltem secundum rationem.

IV. Inter has sententias vltima veritatem magis attingit: tamen vt re amplius explicemus, distinguere hinc possumus quatuor prædicationum genera: primò enim prædicari potest abstractum superius, & quasi genericum de abstracto inferiori, quasi specifico & integro, vt cum dicimus: Humanitas est animalitas. Secundò potest prædicari idem abstractum genericum de abstracto non speciei, sed solius differentie, quod comparatur ad aliud tanquam formale ad materiale, vt sic dicamus, rationalitas est animalitas. Tertiò potest è contrario prædicari hoc abstractum formale seu differentiale de abstracto specifico, vt in hac, humanitas est rationalitas. Quartò potest idem abstractum differentie dici de abstracto generico seu materiali, vt in hac, animalitas est rationalitas.

V. Ab hac ergo vltima prædicatione incipiendo, videtur mihi in rigore falsa, propter rationes factas: & quia illa duo extrema, prout præcise & abstracte significantur, nullo modo comparantur, ita vt vnum in alio

in alio formaliter includatur: & consequenter, neq; vnum dicere potest id totum, quod dicit aliud, neq; actu neq; potentia, neque explicite, nec confuse. Et quamuis identice interdum animalitas & rationalitas sint eadem essentia, tamen hoc non significatur ac si prædicatū sit de formali, & quidditatiuo conceptu subiecti. Vnde sumitur optima confirmatio, quia rationalitas nō potest vere prædicari de animalitate, nisi vt differentia eius diuisiua, & contractiua atque adeo extra rationem eius existens: sed in illa locutione non prædicatur vt differentia diuisiua: quia differentia diuisiua, cum sit extra genus, adiacet illi, & se habet per modum accidentis, & ideo non potest de illo prædicari in abstracto, sed tantum in concreto. Propter quod recte dixit Auicenna tract. 7. suæ Metaph. c. 6. rationalitatē vt in abstracto significatur, nō esse differentiam sed differentia principii. Et propter eandē causam existimo, tertiā locutionem esse in rigore falsam, quia etiam in illa rationalitas nō prædicatur vt differentia, quia nō prædicatur in quale: prædicatur ergo, vt tota & integra ratio humanitatis, & ita efficit sensum falsum. Similiter existimo, enunciationes secundi generis esse in rigore falsas, quamuis in sensu identico sint minus indirectæ quam primæ: nam omnis essentia, quæ est realiter rationalitas, est etiam animalitas, non vero e conuerso.

VI.

At vero locutiones primi generis, videntur posse admittere aliquem sensum verum in omni rigore & proprietate, quamuis æquiuocæ videantur, & ideo non sint sine distinctione admittendæ. Humanitas enim cū dicat integram hominis essentiam & naturā, includit in conceptu suo animalitatem, & rationalitatem, quia totum hoc est de essentia hominis. Item quia humanitas non dicit solā rationalitatem: plus enim in conceptu suo includit, vt per se notum est: non enim dicit solam vltimam differentia hominis, nec solum abstractum differentia: sed dicit formam totius, quæ physice includit totam naturā compositam ex materia & forma, & Metaphysice omnes gradus talis naturæ. Igitur humanitas reuera est quædā natura sensitiua, & in hoc habet aliquam conuenientiam, & similitudinem cum natura equi, & leonis in abstracto sumpta: nam omnes sunt principium integrum sentiendi: ergo potest ab illis omnibus vnus conceptus communis abstrahi, qui sit ille genericus, & de illis possit prædicari: & in confuso ac in potētia dicat totum id, quod in singulis membris reperitur, & sane hic conceptus significari videtur illa voce, principium integrum seu totale sentiendi, quod sine dubio vere prædicatur de omnibus illis naturis. Si ergo nomine animalitatis idē conceptus eodemque modo significetur, erit vera illa locutio. Non videtur autem hæc significatio aliena à proprietate illius vocis: quia, licet illud abstractum significetur vt pars respectu concreti & ideo non possit de illo vere prædicari (iuxta veriorē sententiam infra tractandam in disputatione de supposito) tamen respectu ipsiusmet forme totalis, quamuis formaliter non exprimat totam illius rationem, tamen confuse videtur posse significare totam illam, seu conceptum illius communem, vt includentem in potentia omnes determinationes suas: in hoc ergo sensu erit vera illa propositio: sicut hæc est etiam vera, hæc humanitas Christi est humanitas, & pertinet ad prædicationem speciei de indiuiduo.

VII.

Nihilominus tamen propter formalem significationē ac præcisionē vocis abstractæ potest esse æquiuocatio in illa voce *animalitas*, ita vt per illā significetur ratio constitutiua animalis, vt præcisa ab omni inferiori, & in hoc sensu esset falsa locutio, vt conuincitur argumēta prius facta: ideoq; nō esset illa locutio sine distinctione admittēda, & quoad hoc nō est eadem ratio de communibus abstractis physicis formarū seu accidentiū: nam cū hæc natura sua sint formæ

reales & physice, quando in abstracto significantur, vel concipiuntur plane intelliguntur abstrahi à subiectis, nō vero præcindi ab omnib. differentiis inferioribus: natura autem substantialis est tantum forma Metaphysica, & non est proprie in subiecto, & ideo, quando in abstracto concipitur & significatur, videtur cum omni præcisione ab omni etiam contrahente significari, iuxta illud Auicennæ, *Equitas est tantum equitatis*: quamuis non repugnet etiam significari per modum totius potentialis respectu inferiorū, vt diximus. Sed quæres, si animalitas potest in hoc sensu concipi vt genus humanitatis, & aliarum naturarum in abstracto sumptarum, cur rationalitas non habeat rationem differentia, aut quamnam erit eius differentia. Respondetur, si quis velit Metaphysice humanitatem definire, facile id intelliget; neq; enim dicit, humanitatem esse animalitatem rationalitatem: esset enim incongrua locutio: neque illa esset definitio: quia illæ duæ partes nullo modo inter se coniunguntur ad vnā orationem componendam. Dicit ergo, humanitatem esse, animalitatem rationalem: ratione ergo est differentia etiam illius abstracti: quia vt supra dicebam abstractum vt sic, non potest prædicari per modum differentia sed generis, vel speciei: nam semper prædicatur in quid: prædicatio enim in quale tantū fit per terminos connotatiuos, seu adiectiuos, qui significant formā vt informantem, vel adiacentem alteri. Et ideo etiā in accidentibus quamuis genus prædicetur in abstracto de specie, differentia nunquam dicitur per modū abstracti sed concreti, non enim dicemus, albedinem esse colorem & disgregationem visus: sed colorem disgregantem, vel disgregatiui visus. Quod si tandē obiciat, non posse eandem differentiam esse generis in abstracto, & in concreto sumpti. Respondetur, rationale coniunctum animali in concreto, & animalitati in abstracto, non eodem sensu vtriq; tribui: nam in vno significat esse naturam tantum rationalem in alio vero esse rationale suppositum.

SECTIO XI.

Quod sit in rebus principium unitatis formalis, & vniuersalis.

Quamuis vnitas vniuersalis aliquo modo differat ab vnitate formali, vt diximus, tamen, quia non est vnitas secundum rem, sed secundum rationē, ideo in re non est diuersum vtriusq; unitatis principium, & ideo necesse non est, diuersas de illis quæstiones mouere: sed explicato principio unitatis formalis, erit explicatum de vniuersali: quia hæc nō fundatur in rebus, nisi media vnitate formali. Et ideo recte dixit Ferrar. 2. cont. gent. c. 95. cū quæritur, à quo sumatur genus & differentia, non quæri de genere & differentia secunde intentionaliter, h. e. vt per rationem habent vnitatem, vel relationem rationis, sed prime intentionaliter, i. e. secundum vnitatem formalem vel conuenientiam, quam in re habere possunt. Est autem hic sermo de principio physico: sicut enim in superioribus explicata vnitate indiuiduali, inquisimus, & explicamus principium eius, id est, fundamentum physicum, quod in re habere potest: ita hic simile principium intueimur, respectu unitatis formalis, quæ vel est vnitas generis, vel differentia, vel speciei ex vtriusq; composita: ommitto enim nunc vnitatem formalem transcendentalem, quia vel analoga est, & sic non est vnitas simpliciter, vel, si sit vniuersa, ad genericam reuocanda est, vt supra dixi: & idem proportionale habet fundamentum, vt explicabo.

Sic igitur declarata quæstio coincidit cum illa communi, vnde sumantur genus & differentia. Et ratio dubi-

I.

II.